

JA NEITSYT PIKKUPOIJUTTANSA OCH JUNGFRUN GÖMMER TROGET

TEXT:

Severi Nuormaa (1865-1924). Finländsk diktare, journalist och pedagog. Trots att familjen inte var välbärgad skickade dom Severi till Helsingfors och Hämeenlinna för vidare studier. Efter avslutade studier följde han med språkforskaren Arvid Genetz på hans resor i östra Ryssland för att samla folkloristiskt (folksagor) och språkvetenskapligt material.

I sitt författarskap var han bl.a. påverkad av Viktor Rydberg (se *Gläns över sjö och strand* i denna bok) och översatte hans lyrik till finska.

Som fosterländsk författare började han 1892 översätta dikter av Petöfi till finska. 1895 gav han ut sin första egna diktsamling. Han skrev bl.a. den tvåspråkiga dikten *Opriksella - På Opris*. I den talar den lille pojken finska när han tigger bröd. De festklädda fina herrarna, som skålar i champagne, talar svenska.

Ja neitsyt pikkupoijuttansa - Och jungfrun gömmer troget lilla barnet vid sin barm diktade han omkring 1912.

Betoning på första stavelsen; konsonanterna är oaspirerade (dvs utan efterföljande luftpuff);

En vokal/konsonant= kort vokal/konsonant; två vokaler/konsonanter= långa vokaler/konsonanter. Detta påverkar ordens betydelse; långa konsonanter efter kort vokal; ng uttalas långt;

u [u]; o [o]; y≈ü

MUSIK:

Selim Palmgren (1878 - 1951). Finländsk kompositör, pianist, musikkritiker och dirigent. Palmgren växte upp i ett musikaliskt hem. Efter studentexamen studerade han musikteori och komposition vid Helsingfors musikinstitut (1895 - 1899). I Berlin studerade han piano och komposition och han studerade också en tid i Italien för att komma i rätt stämning. Han höll nämligen på med operan Daniel Hjort (1910), som byggde på Wecksells text. Rollen som Sigrid Stålarms sjöngs av hans blivande fru, Maikki Järnefelt.

Åren 1909 - 1912 ledde Palmgren Musikaliska sällskapet i Åbo. Han verkade också som musikkritiker vid Hufvudstadsbladet från 1930. 1927 började han som lärare i piano och komposition vid musikhögskolan (Sibeliusakademien) i Helsingfors och blev professor i komposition 1939. Han gjorde många turnéer runt omkring i Europa, men också i USA (1920-1921). Där blev han 1923 lärare i komposition vid Eastman School (Jfr Wilder: A Child Is Born i denna bok).

I sitt komponerande var Palmgren inspirerad av sin första lärare i musikteori och komposition, Martin Wegelius, men också av diktare som Zackarias Topelius, William Shakespeare och Gustav Fröding (han tonsatte flera av hans dikter). Bland pianister betydde hans pianolärare Ferruccio Busoni otroligt mycket för hans utveckling. Han är "mitt ideal bland alla pianovirtuoser", säger han själv. Chopin och Schumann hörde också till hans viktigaste förebilder och han blev internationellt känd just för sina omkring 100 kompositioner för piano; t.ex. pianokonserten Virta - Floden (op 33:2, 1913) med den svenska folkvisan Näckens polska som huvudmotiv. Han komponerade också minst 100 manskörssånger (t.ex. Säv, säv susa av Fröding) bl.a. för sin kör Ylioppilaskunnan Laulajat, den finska studentkören, operan Daniel Hjort (1910), kantaten Åboliljan (1927), Julkvällen (text: Runeberg) för kör och orkester, orkestersviter, 12 nordiska och 12 finska folkvisearrangemang.

Palmgren gifte sig två gånger. Båda hustrurna var sångerskor och därför låg sången honom varmt om hjärtat. 1910 gifte han sig med sångerskan Maikki Järnefelt. De turnerade tillsammans runtom i Europa. Palmgren komponerade omkring 100 solosånger, de flesta till svenska texter t.ex. I vassen (Sirén), Lotta Lennings vaggvisa (Topelius), Friederike Brions visa (Fröding), Drömvisa (Jeremias i Tröstlösa), Herbst och Liljekonvalje (Sirén).

Ja neitsyt pikkupoijuttansa - Och jungfrun gömmer troget lilla barnet vid sin barm (op 34:1) komponerade han 1912.

Att sjunga: Julkvällen (J L Runeberg, 1917).

**Originalmusiken är fortfarande upphovsrättsskyddad.
Därför kan jag inte återge sången här.**

Sången finns bl.a. i Finland sjunger, Westerlund AB.

JA NEITSYT PIKKUPOIJUTTANSA

1. Ja neitsyt pikku poi­juttansa
povellansa vie,
ja äidillä on kyynelissä silmä.
Oi, piltti pieni,
eihän vain sun liian kylmä lie?
Tää maailma on niin kylmä,
niin kylmä.

2. Niin lämpimästi lempinyt
on poika maailmaa,
ja äidillä on kyynelissä silmä.
Oi, oi poikaseni,
ristinkö ne sulle rakentaa?
Tää maailma on niin kylmä,
niin kylmä.

Severi Nuormaa (1865-1924)

OCH JUNGFRUN GÖMMER TROGET

1. Och jungfrun gömmer troget
lilla barnet vid sin barm,
ur hennes ögon heta tårar falla.
Ack liten pilt,
skall moder din förmå dig hålla varm?
Så isigt är i världen,
den kalla.

2. Och Sonen gav den kalla värld
sin varma kärleksglöd,
ur moderns blickar heta tårar falla.
O älskade, såg
för man dig till korsets hårda död?
Så isigt är i världen,
den kalla!

Hjalmar Johannes Runeberg (pseud. Nino Runeberg) (1874 - 1934)